

Hersencentrum

Lange termijneffecten van een subarachnoïdale bloeding

Mervyn Vergouwen, neuroloog

29 november 2014

Belangenverstrengeling

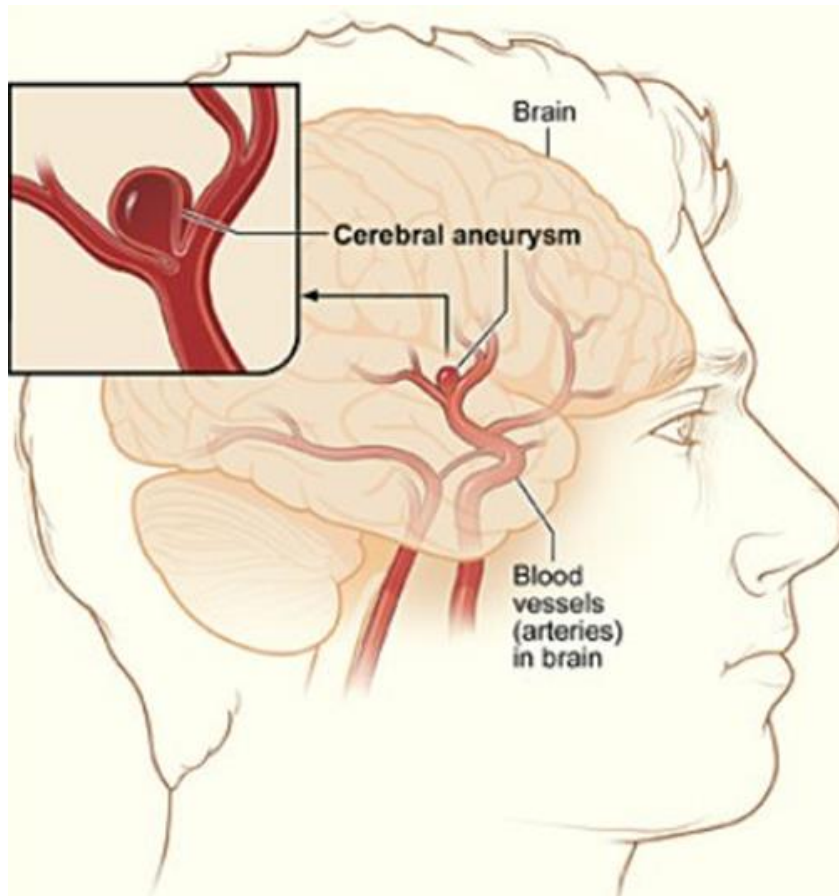
Geen

Inhoud

- Inleiding:
  - aneurysma's
  - subarachnoidale bloedingen (SAB's)
- Resultaten van onderzoek - lange termijneffecten
- Impact van het onderzoek

Inleiding

Wat is een hersenaneurysma?

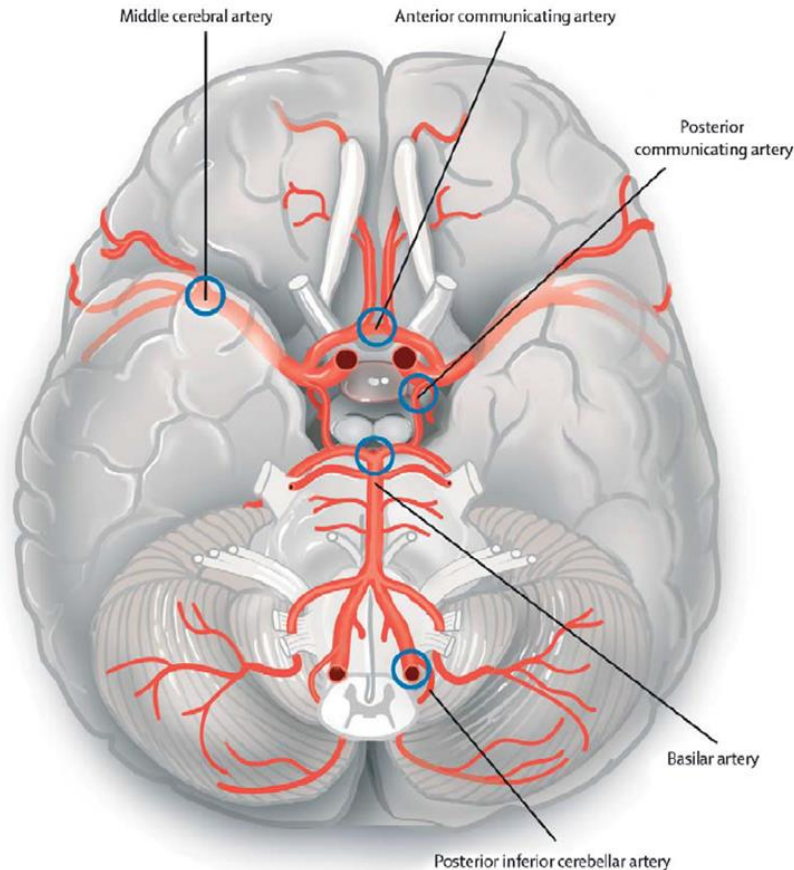

Zwakke uitstulping
op een slagader in
het hoofd

Risicofactoren voor krijgen van aneurysma

- Hoge bloeddruk
- Roken
- Als het in de familie voorkomt
- Cystenieren

Waar in de hersenen?

Sub-arachnoïdaal =
onder het spinnenwebvlies

Bij vertakkingen bloedvaten

Hoe vaak komt het voor?

- Ongeveer 3% van de bevolking
- Bij sommige mensen vaker:
  - In de familie: 10%
  - Cystenieren: 15%

Als een aneurysma barst...

Symptomen

- Ergste hoofdpijn ooit
- Plotseling begin
- Misselijkheid
- Overgeven
- Bewustzijnsverlies
- Neurologische uitval (bv. verlamming)

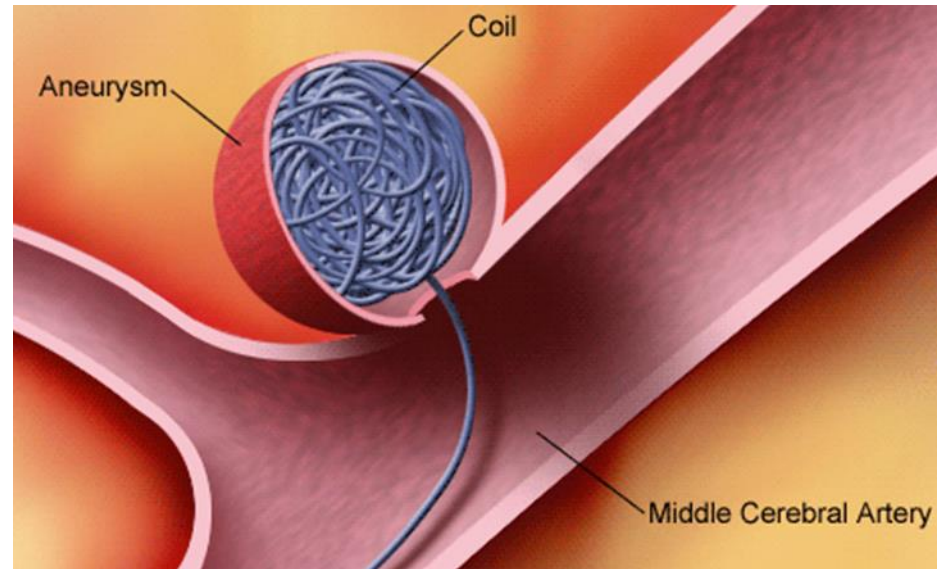
Subarachnoïdale bloeding (SAB) op CT scan

Behandeling tijdens de opname (1)

- Voorkomen en behandelen van complicaties:
  - Nieuwe bloeding
  - Doorbloedingsproblemen / herseninfarct
  - Hydrocefalus (=‘waterhoofd’)
  - Infecties
  - Etc.

Behandeling tijdens opname (2)

Prognose

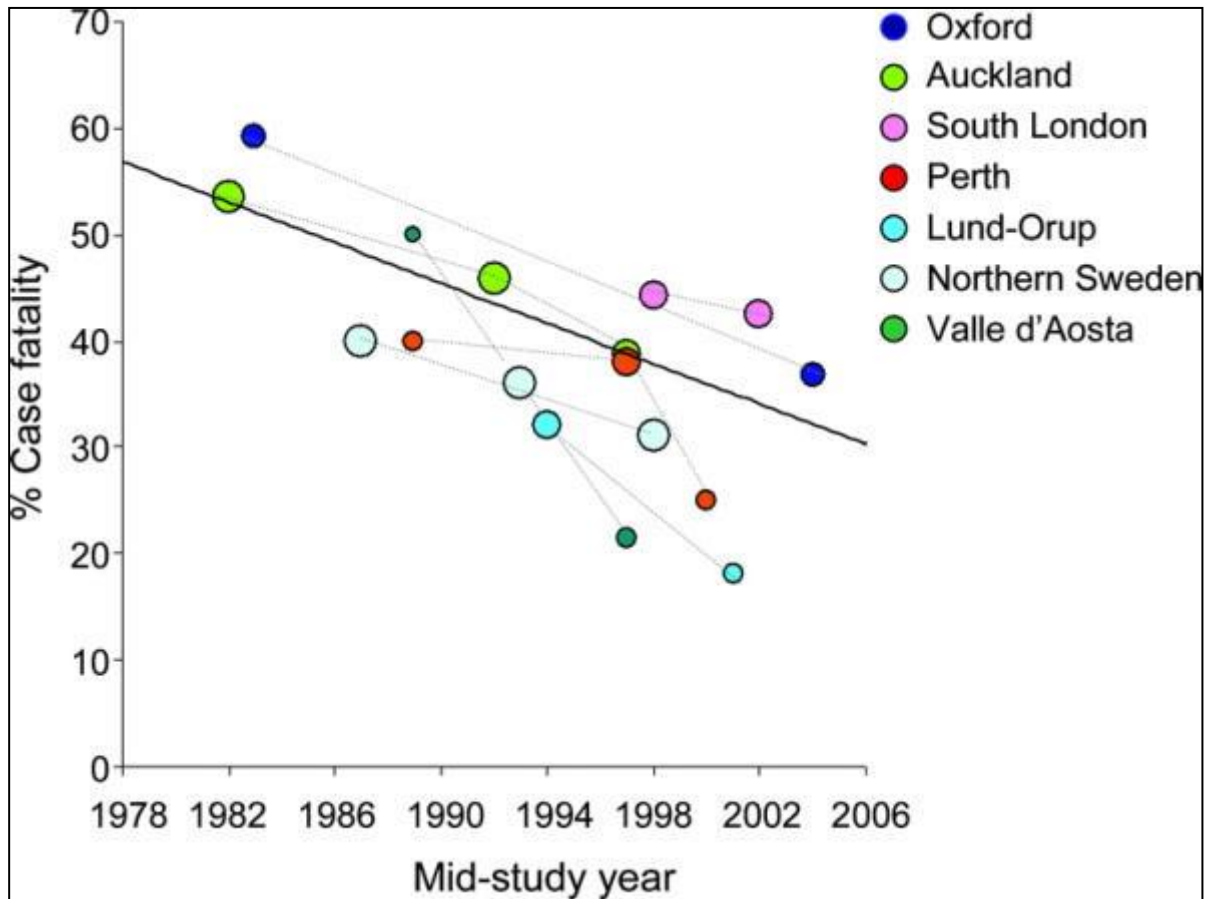
1/3 overlijdt

1/3 blijvende schade

1/3 weinig tot geen restverschijnselen

Resultaten van onderzoek Hersencentrum UMC Utrecht - Lange termijneffecten

Het goede nieuws (1)

Het goede nieuws (2)

Sterfte 3 maanden na de bloeding in UMC Utrecht:

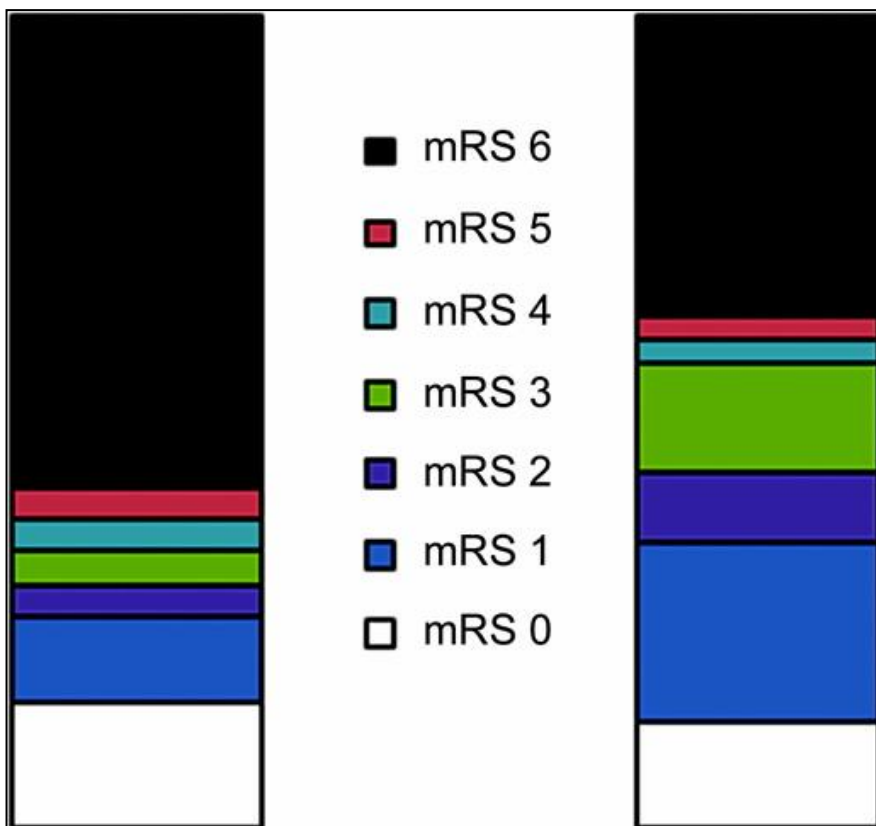
- 1999-2002: 37%
- 2009-2012: 30%

Voornamelijk door minder her-bloedingen

Het goede nieuws (3)

1981-1986

2002-2008

mRS 6 = overleden

mRS 3-5: gehandicapt

mRS 1-2: geringe beperkingen

mRS 0 = geen beperkingen

Daarmee zijn we er nog niet...

Problemen op lange termijn

- Werk
- Denken / geheugen ('cognitie')
- Kwaliteit van leven
- Posttraumatische stress stoornis
- Reuk
- Kans op nieuwe bloeding
- Kans op andere vaataandoeningen

Werk

Van patiënten die weer naar huis terugkeren:

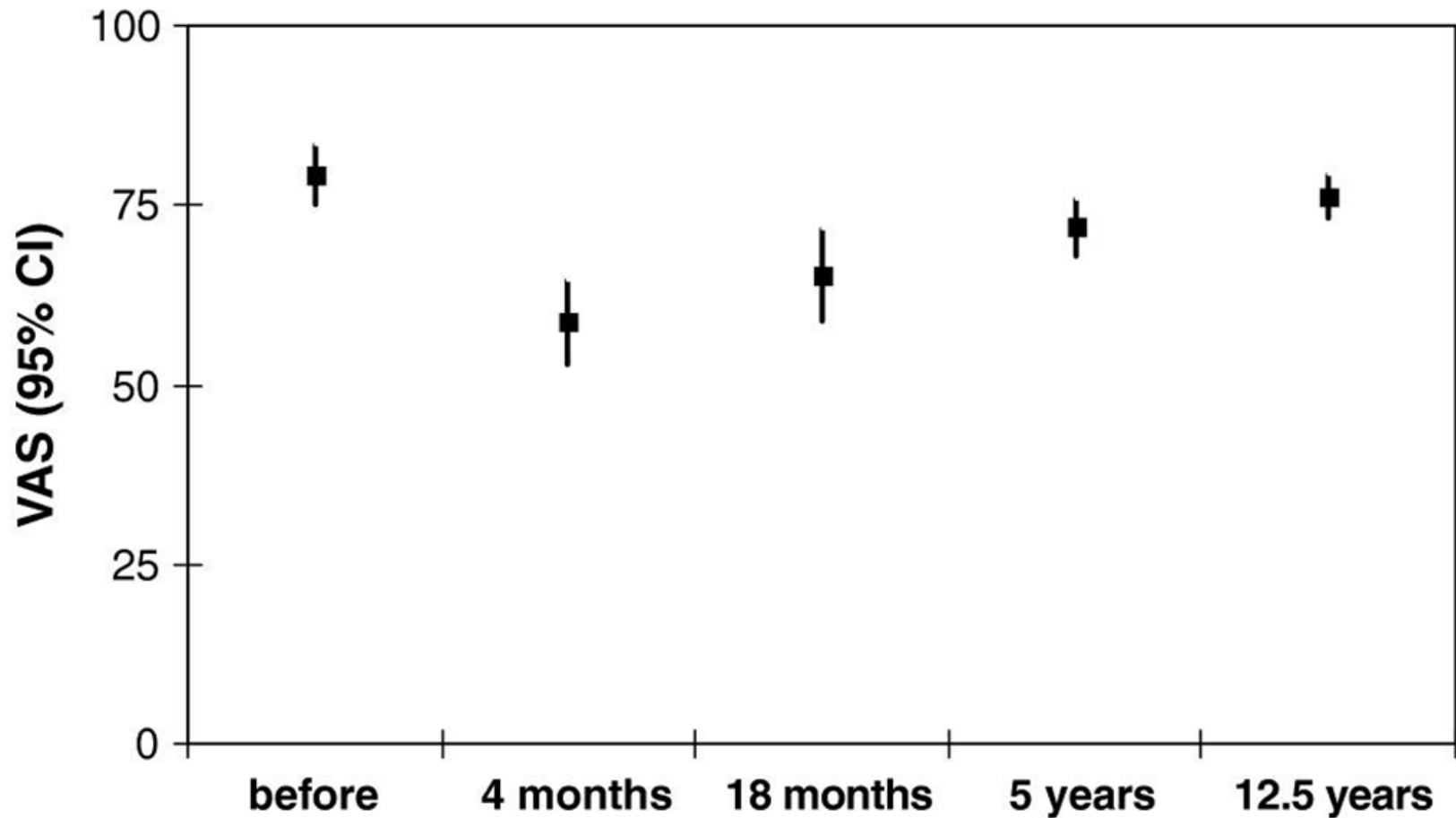
- 60% aan het werk
- 35% volledig aan het werk

Denken / geheugen

Van patiënten die weer naar huis terugkeren:

- 95% heeft ≥ 1 klacht van denken / geheugen die van invloed is op dagelijkse functioneren:
  - Trager in het denken
  - Geheugenproblemen (korte termijn geheugen)
  - Aandacht

Kwaliteit van leven

Posttraumatische stress stoornis (PTSS)

Van patiënten die weer naar huis terugkeren:

- 3 jaar na SAB heeft 25% PTSS:
  - Herbeleving
  - Vermijden van herinnering
  - Prikkelbaar
  - Slaapstoornissen
- Patiënten met PTSS: mindere kwaliteit van leven
- Belangrijkste voorspeller: passiviteit

Reuk (1)

- 25-30% heeft problemen met reuk
- Vaker bij patiënten met geclippt aneurysma
- Oorzaak:
  - Gerelateerd aan hersenoperatie
  - Hoge hersendruk
  - Contact met bloed
  - Beschadiging van reukcentrum

Reuk (2)

Invloed op kwaliteit van leven en dagelijks functioneren:

- Rook-/gaslucht
- Koken
- Verzorging luiersdragende kinderen
- Eten (gewichtsverlies)
- Sexualiteit

Kans op een nieuwe bloeding (1)

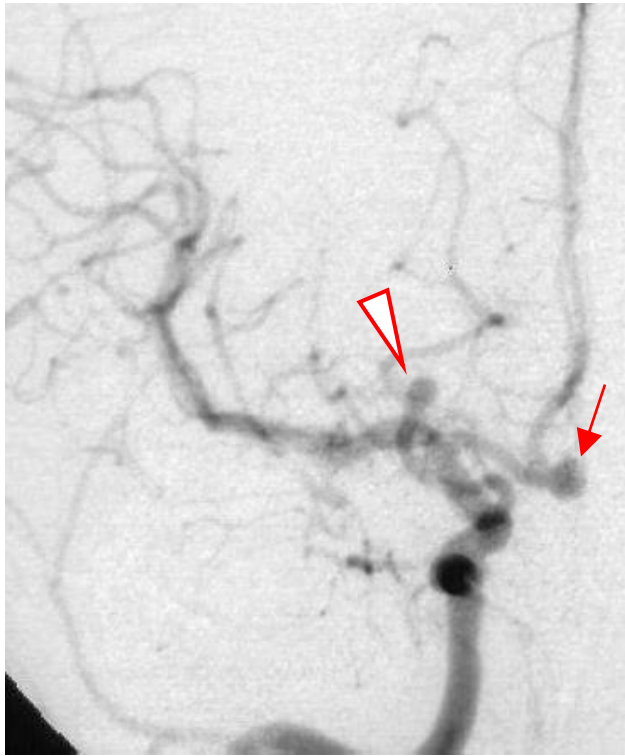
Heersende gedachte jaren '80:

- Aneurysma al bij geboorte aanwezig
- Na SAB is aneurysma behandeld, dus zal niet meer gebeuren

Kennis van nu:

- Aneurysma ontstaat tijdens het leven
- Na SAB kan dus een aneurysma ontstaan

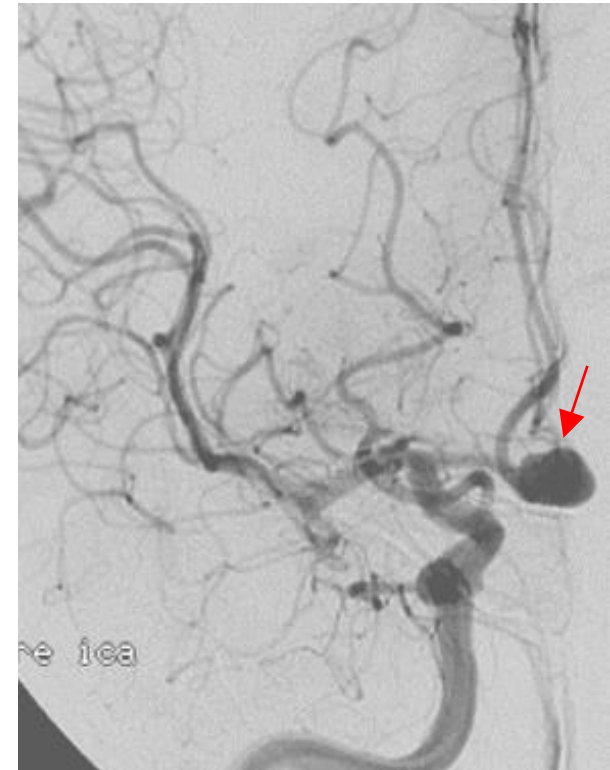
Kans op een nieuwe bloeding (2)

1992

1992

2003

Kans op een nieuwe bloeding (3)

Verhoudingsgewijs:

- 22x hoger risico dan in rest van bevolking

In absolute zin:

- Per 100.000 patiënt jaren: 190 bloedingen
- Bij levensverwachting 25 jaar:
  - 4,8% kans op bloeding
  - 1,4% kans op overlijden door SAB

Kans op een nieuwe bloeding (4)

Na SAB geen standaard screening alleen bij:

- Familiair voorkomen
- Cystenieren
- Patiënten jonger dan 40 jaar

Algemeen advies:

- Normale bloeddruk
- Stoppen met roken

Kans op andere vaataandoeningen (1)

Hoge bloeddruk en roken niet alleen risico voor SAB, maar ook voor bv. hartaanval

Kans op andere vaataandoeningen (2)

Onderzoek in samenwerking met Zweden:

- 17.000 patiënten die SAB overleefden
- hoger risico op andere vaataandoeningen vergeleken met rest van bevolking

Impact van onderzoek Hersencentrum UMC Utrecht

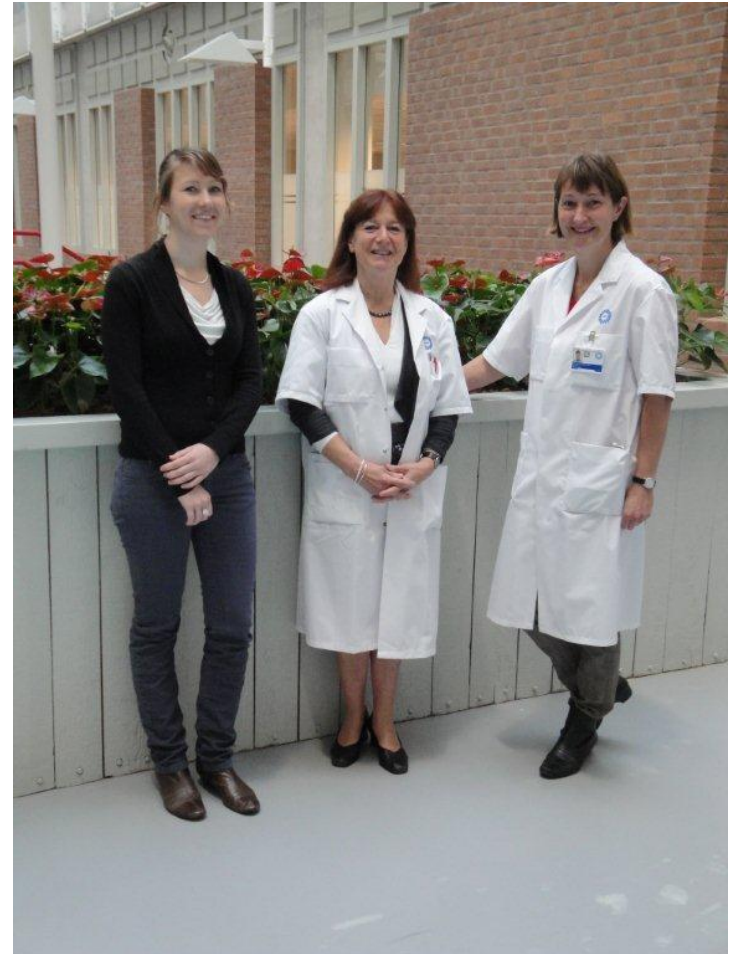
Impact van het onderzoek

- Zeer goed beeld gekregen van problemen waar patiënten en hun naasten tegen aan lopen na ontslag
- Gerichte benadering van lange termijneffecten

SAB nazorg poli

4-6 weken na ontslag:

- Neuropsycholoog
- Verpleegkundig specialist
- Revalidatie-arts
- Op indicatie neuroloog of neurochirurg

SAB nazorg poli

- In kaart brengen problemen denken / geheugen
- Opstarten 'cognitieve' revalidatie:
  - Oefenen van geheugen / activiteiten
  - Hulpmiddelen (dagboek)
  - Compensatie strategieën (leren via omweg)
  - Leren omgaan met gevolgen (lichamelijk, geestelijk, sociaal)
- Re-integratie werk

Toekomst

Studies gericht op lange termijn:

- Beter herstel / dagelijks functioneren
- Risico op andere vaataandoeningen verminderen
- Levensverwachting op lange termijn verbeteren

→ “SPLASH studie”

Hartelijk dank voor uw aandacht

Hersencentrum

Bezoekadres:
Heidelberglaan 100
3584 CX UTRECHT

Postadres:
Postbus 85500
3508 GA UTRECHT

T. 088 75 595 93
E. hersencentrum@umcutrecht.nl

www.umcutrecht.nl/hersencentrum